

Notatki z Algorytmów i Struktur Danych

Jakub Kogut

10 marca 2025

Spis treści

1	Wstęp	2
1.1	Informacje	2
1.2	Ocenianie	2
2	Wykład 2025-03-03	2
2.1	Przykładowy Problem	2
2.2	Jak mierzyć złożoność algorytmów	2
2.3	Przykład algorytmu	3
2.4	Przykład działania Merge Sort	3
2.5	Złożoność Merge Sort	4
3	Wykład 2025-03-10	4
3.1	Notacja Asypmtotyczna	4
3.2	Rekurencja	6
4	Ćwiczenia	6
4.1	Lista 2	6
4.1.1	zadanie 1	7
4.1.2	zadanie 2	7
4.1.3	zadanie 3	8
5	Podsumowanie	8

1 Wstęp

To będą notatki z przedmiotu Algorytmy i struktury danych na Politechnice Wrocławskiej na kierunku Informatyka Algorytmiczna rok 2025 semestr letni.

1.1 Informacje

Prowadzący Przedmiot: **Zbychu Gołębiewski**

- Należy kontaktować się przez maila: [mail](#)
- Konsultacje **216/D1**:
  - Wtorek 13:00-15:00
  - Środa 9:00-11:00
- Więcej info na stronie [przedmiotu](#)
- Literatura
  - Algorithms, Dasgupta, Papadimitriou, Vazirani
  - Algorithms, Sedgewick, Wayne (strona internetowa książki)
  - Algorithms Designs, Jon Kleinberg and Eva Tardos
  - Wprowadzenie do algorytmów, Cormen, Leiserson, Rivest, Stein
  - Sztuka programowania (wszystkie tomy), Donald E. Knuth

1.2 Ocenianie

Ocena z kursu składa się z:

- Oceny z egzaminu – E
- Oceny z ćwiczeń – C
- Oceny z laboratorium – L

Wszystkie oceny są z zakresu $[0, 100]$. Ocena końcowa jest wyliczana ze wzoru:

$$K = \frac{1}{2}E + \frac{1}{4}C + \frac{1}{4}L$$

2 Wykład 2025-03-03

2.1 Przykładowy Problem

Sortowanie:

- Input: n liczb $a_1, a_2, \dots, a_n, |A|$, gdzie $|A|$ to długość tablicy
- Output: permutacja $a'_1, a'_2, \dots, a'_n$ taka, że $a'_1 \leq a'_2 \leq \dots \leq a'_n$

Najważniejsze w algorytmach jest to, żeby były POPRAWNE: edge case, ...

2.2 Jak mierzyć złożoność algorytmów

1. Worst Case Analysis $T(n) \leftarrow$ stosowane najczęściej
2. Average Case Analysis

- zakładamy pewien rozkład prawdopodobieństwa na danych wejściowych
- T – zmienna losowa liczby operacji wykonanych przez algorytm

$$T(n) = \max\{\text{\#operacji dla danego wejścia}\}$$

- $E[T]$ – wartość oczekiwana $T \rightarrow$ średnia liczba operacji, to co nas interesuje

2.3 Przykład algorytmu

W tej sekcji mamy pokazany przykład jak pisać pseudo kod:

Algorithm 1 Merge Sort

```
1: procedure MERGESORT( $A, 1, n$ )
2:   if  $|A[1..n]| == 1$  then
3:     return  $A[1..n]$ 
4:   else
5:      $B = \text{MergeSort}(A, 1, \lfloor n/2 \rfloor)$ 
6:      $C = \text{MergeSort}(A, \lfloor n/2 \rfloor, n)$ 
7:     return Merge( $B, C$ )
8:   end if
9: end procedure
```

Algorithm 2 Merge

```
1: procedure MERGE( $X[1..k], Y[1..n]$ )
2:   if  $X = \emptyset$  then
3:     return  $Y$ 
4:   else if  $Y = \emptyset$  then
5:     return  $X$ 
6:   else if  $X[1] \leq Y[1]$  then
7:     return  $[X[1]] \times \text{Merge}(X[2..k], Y[1..n])$ 
8:   else
9:     return  $[Y[1]] \times \text{Merge}(X[1..k], Y[2..n])$ 
10:  end if
11: end procedure
```

2.4 Przykład działania Merge Sort

Example: Sorting the array $[10, 2, 5, 3, 7, 13, 1, 6]$ step by step

1. **Initial split:**

$$[10, 2, 5, 3, 7, 13, 1, 6] \longrightarrow [10, 2, 5, 3] \text{ and } [7, 13, 1, 6].$$

2. **Sort the left half** $[10, 2, 5, 3]$:

- (a) Split into $[10, 2]$ and $[5, 3]$.
- (b) MergeSort($[10, 2]$):
  - Split into $[10]$ and $[2]$.
  - Each is already sorted (single element).
  - Merge: $[2, 10]$.
- (c) MergeSort($[5, 3]$):
  - Split into $[5]$ and $[3]$.
  - Each is already sorted.
  - Merge: $[3, 5]$.
- (d) Merge $[2, 10]$ and $[3, 5]$ to get $[2, 3, 5, 10]$.

3. **Sort the right half** $[7, 13, 1, 6]$:

- (a) Split into $[7, 13]$ and $[1, 6]$.

(b) MergeSort([7, 13]):

- Split into [7] and [13].
- Each is already sorted.
- Merge: [7, 13].

(c) MergeSort([1, 6]):

- Split into [1] and [6].
- Each is already sorted.
- Merge: [1, 6].

(d) Merge [7, 13] and [1, 6] to get [1, 6, 7, 13].

4. **Final merge:** Merge the two sorted halves:

$$[2, 3, 5, 10] \quad \text{and} \quad [1, 6, 7, 13] \quad \longrightarrow \quad [1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 13].$$

Hence, after all the recursive splits and merges, the final sorted array is:

$$[1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 13].$$

2.5 Złożoność Merge Sort

- Złożoność czasowa

$$- T(n) = 2T(n/2) + \Theta(n)$$

$$- T(n) = \Theta(n \log n)$$

- Złożoność pamięciowa

$$- M(n) = n + M(n/2)$$

$$- M(n) = \Theta(n)$$

3 Wykład 2025-03-10

3.1 Notacja Asymptotyczna

Na wykładzie będziemy omawiali:

- Notację dużego O $O(n)$ //ograniczenie górne

– Definicja $O(n)$:

$$O(g(n)) = \{f(n) \mid \exists c > 0, \exists n_0 \in \mathbb{N}, \forall n \geq n_0, 0 \leq f(n) \leq c \cdot g(n)\}$$

– Uwaga!

Jeśli

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} \frac{f(n)}{g(n)} < \infty$$

to

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} \frac{f(n)}{g(n)} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{f(n)}{g(n)}$$

– Przykład:

* $2n^2 = O(n^3)$ dla $n_0 = 2, c = 1$ Definicja jest spełniona

* $f(n) = n^3 + O(n^2)$ jest to jeden z sposobów użycia $O(n)$

$$\exists h(n) = O(n^2) \quad \text{takie, że} \quad f(n) = n^3 + h(n)$$

- Notację omega //ograniczenie dolne

– Definicja

$$\Omega(g(n)) = \{f(n) \mid \exists c > 0, \exists n_0 \in \mathbb{N}, \forall n \geq n_0, 0 \leq c \cdot g(n) \leq f(n)\}$$

– Przykład

$$* n^3 = \Omega(2n^2)$$

$$* n = \Omega(\log n)$$

- Notację theta $\theta(n)$ //ograniczenie z dwóch stron

– Definicja

$$\Theta(g(n)) = \{f(n) \mid \exists c_1, c_2 > 0, \exists n_0 \in \mathbb{N}, \forall n \geq n_0, 0 \leq c_1 \cdot g(n) \leq f(n) \leq c_2 \cdot g(n)\}$$

– Przykład

$$* n^3 = \Theta(n^3)$$

$$* n^3 = \Theta(n^3 + 2n^2)$$

$$* \log n + 8 + \frac{1}{12n} = \Theta(\log n)$$

– Uwaga!

$$f(n) = \Theta(g(n)) \iff f(n) = O(g(n)) \wedge f(n) = \Omega(g(n))$$

Można to zapisać jako klasy funkcji:

$$\Theta(g(n)) = O(g(n)) \cap \Omega(g(n))$$

- Patologiczny przykład: mamy funkcje $g(n) = n$ oraz $f(n) = n^{1+\sin \frac{\pi n}{2}}$, a więc

$$f(n) = \begin{cases} n^2 & \text{dla } n \text{ parzystych} \\ n & \text{dla } n \text{ nieparzystych} \end{cases}$$

wtedy

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} \frac{f(n)}{g(n)} = \infty$$

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} \frac{g(n)}{f(n)} = \infty$$

zatem $f \neq O(g)$ oraz $g \neq O(f)$

- o małe

– Definicja

$$o(g(n)) = \{f(n) \mid \forall c > 0, \exists n_0 \in \mathbb{N}, \forall n \geq n_0, 0 \leq f(n) < c \cdot g(n)\}$$

Równoważnie

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{f(n)}{g(n)} = 0$$

– Przykład

$$* n^2 = o(n^3) \text{ i } n^2 O(n^3) \text{ ale } n^2 \neq o(n^2)$$

$$* n = o(n^2)$$

3.2 Rekurencja

- Metoda podstawienia (metoda dowodu indukcyjnego)

1. Zadnij Odpowiedź (bez stałych)
2. Sprawdź przez indukcję czy odpowiedź jest poprawna
3. Wylicz stałe

– Przykład

- * $T(n) = T(\frac{n}{2}) + n$

- * Pierwotny strzał: $T(n) = O(n^3)$

- * cel: Pokazać, że $\exists c > 0 : T(n) \leq c \cdot n^3$

- warunek początkowy: $T(1) = 1 \leq c$

- krok indukcyjny: załóżmy, że $\forall k \leq n : T(k) \leq ck^3$

$$T(n) = 4T(\frac{n}{2}) + n \leq 4c(\frac{n}{2})^3 + n = \frac{1}{2}cn^3 + n \leq cn^3 \quad \text{dla } c \geq 2$$

jednakże “Przestrzeliliśmy” znacznie, spróbujmy wzmocnić założenie indukcyjne:

$$T(n) \leq c_1 k^2 - c_2 k, k < n$$

wtedy mamy:

$$T(n) = 4T(\frac{n}{2}) + n \leq 4(c_1(\frac{n}{2})^2 - c_2(\frac{n}{2})) + n = c_1 n^2 - 2c_2 n + n \leq c_1 n^2 - c_2 n$$

zatem $c_1 = 1, c_2 = 1$ i $T(n) = O(n^2)$

□

– Przykład

- * $T(n) = 2T(\sqrt{n}) + \log n$

załóżmy, że n jest potęgą liczby 2, czyli $n = 2^m$

$$T(2^m) = 2T(2^{\frac{m}{2}}) + m$$

Co implikuje

$$T(2^{\frac{m}{2}}) \rightarrow S(m)$$

wtedy

$$S(m) = 2S(\frac{m}{2}) + m$$

rozwiązując rekurencję otrzymujemy

$$S(m) = m \log m$$

zatem

$$T(n) = \log n \log \log n$$

4 Ćwiczenia

tu będą pojawiały się notatki z ćwiczeń do przedmiotu Algorytmy i struktury danych na Politechnice Wrocławskiej na kierunku Informatyka Algorytmiczna rok 2025 semestr letni.

4.1 Lista 2

robiona na zajęciach 2025-03-10

```
1: function f(n)
2: if n > 1 then
3:   print_line('still going')
4:   f(n/3)
5:   f(n/3)
6: end if
```

4.1.1 zadanie 1

Wylicz ile linii wypisze poniższy program (podaj wynik będący funkcją od n w postaci asymptotycznej $\Theta(\cdot)$). Można założyć, że n jest potęgą liczby 3. w pseudo kodzie pojawia się następująca rekurencja:

$$T(n) = 2T\left(\frac{n}{3}\right) + 1$$

rozwiąż ją używając metody podstawienia. Niech $n = 3^k, k = \log_3 n$, wtedy:

$$T(3^k) = 2T(3^{k-1}) + 1$$

Zatem przyjmując $S(k) = T(3^k)$ mamy:

$$S(k) = 2S(k-1) + 1$$

rozwiązując rekurencję otrzymujemy:

$$S(k) = 2^k - 1$$

zatem

$$T(n) = 2^{\log_3 n} - 1 = n^{\log_3 2} - 1 = \Theta(n^{\log_3 2})$$

analogicznie liczymy jaka jest wykonana “praca” wykonana przez program w drzewie rekursji.

4.1.2 zadanie 2

Niech $f(n)$ i $g(n)$ będą funkcjami asymptotycznie nieujemnymi (tzn. nieujemnymi dla dostatecznie dużego n). Korzystając z definicji notacji Θ , udowodnij, że:

$$\max\{f(n), g(n)\} = \Theta(f(n) + g(n)).$$

Dowód. Z definicji notacji Θ mamy:

$$f(n) = \Theta(g(n)) \iff \exists c_1, c_2 > 0, \exists n_0 \in \mathbb{N}, \forall n \geq n_0, 0 \leq c_1 \cdot g(n) \leq f(n) \leq c_2 \cdot g(n)$$

skoro $f(n)$ i $g(n)$ są asymptotycznie nieujemne to:

$$\exists n_f : \forall n \geq n_f, f(n) \geq 0$$

$$\exists n_g : \forall n \geq n_g, g(n) \geq 0$$

zatem

$$n_0 = \max\{n_f, n_g\}$$

a więc

$$f(n) \leq \max\{f(n), g(n)\}$$

$$g(n) \leq \max\{f(n), g(n)\}$$

dodając obie nierówności otrzymujemy:

$$f(n) + g(n) \leq 2 \cdot \max\{f(n), g(n)\}$$

zatem

$$\forall n \geq n_0 : \max\{f(n), g(n)\} \leq f(n) + g(n) \leq 2 \cdot \max\{f(n), g(n)\}$$

a więc z definicji mamy

$$\max\{f(n), g(n)\} = \Theta(f(n) + g(n))$$

□

4.1.3 zadanie 3

Wylicz asymptotyczną złożoność (używając notacji Θ) poniższych fragmentów programów:

Algorithm 3 Pierwszy fragment kodu

```
1: for  $i = 1$  to  $n$  do
2:    $j = i$ 
3:   while  $j < n$  do
4:      $sum = P(i, j)$ 
5:      $j = j + 1$ 
6:   end while
7: end for
```

Algorithm 4 Drugi fragment kodu

```
1: for  $i = 1$  to  $n$  do
2:    $j = i$ 
3:   while  $j < n$  do
4:      $sum = R(i, j)$ 
5:      $j = j + j$ 
6:   end while
7: end for
```

Gdzie:

- koszt wykonania procedury $P(i, j)$ wynosi $\Theta(1)$,
- koszt wykonania procedury $R(i, j)$ wynosi $\Theta(j)$.

Dowód.   • Pierwszy fragment kodu

- Wewnętrzna pętla wykonuje się $n - i$ razy
- Koszt wykonania procedury $P(i, j)$ wynosi $\Theta(1)$
- Zatem koszt wykonania wewnętrznej pętli wynosi $\Theta(n - i)$
- Zatem koszt wykonania całego fragmentu wynosi

$$\sum_{i=1}^n \Theta(n - i) = \Theta(n^2)$$

- Drugi fragment kodu

- Wewnętrzna pętla wykonuje się $\log_2 n$ razy
- Koszt wykonania procedury $R(i, j)$ wynosi $\Theta(j)$
- Zatem koszt wykonania wewnętrznej pętli wynosi $\Theta(\log_2 n)$
- Zatem koszt wykonania całego fragmentu wynosi

$$\sum_{i=1}^n \Theta(\log_2 n) = \Theta(n \log_2 n)$$

□

5 Podsumowanie

Podsumowanie lub zakończenie notatek.